

Registratienummer:	RVO12.0111	Portefeuillehouder:	C.J. Dol-Cremers
Van raadslid:	C.J. Dol-Cremers	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	• • • •
Telefoonnummer:			
E-mail adres:	n.cremers@denhelder.nl		
Onderwerp:	Referendumverordening gemeente Den Helder 2012		

Gevraagd besluit

De Referendumverordening gemeente Den Helder 2012 vast te stellen.

Publiekssamenvatting

In de gemeente Den Helder is het momenteel niet mogelijk een referendum te houden. Op basis van de Gemeentewet kan uw raad besluiten tot het vaststellen van een referendumverordening. Hiermee wordt het uitvoeren van een *raadplegend* en *raadgevend* referendum mogelijk. Het voorstel handelt niet over een concreet voorstel tot het houden van een referendum, maar creëert de juridische basis voor het houden van referenda in de toekomst.

Inleiding

De gemeente Den Helder heeft nog geen referendumverordening, waardoor het niet mogelijk is in deze gemeente tot het houden van een referendum te besluiten. Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet kan de raad besluiten tot het vaststellen van een referendumverordening, waardoor het uitvoeren van een *raadplegend* en *raadgevend* referendum mogelijk wordt. Dit betekent dat een referendum nooit bindend kan zijn en de uiteindelijke beslissing over het aan het referendum onderworpen besluit bij de raad ligt.

Na het vaststellen van de verordening houdt uw raad de ruimte om wel of niet over te gaan tot het houden van een referendum, zodat niet lichtzinnig kan worden omgegaan met de mogelijkheid. Een eerder voorstel tot vaststelling van een referendumverordening is in de raadsvergadering van 19 december 2012 aan de orde geweest. Wij hebben bij die gelegenheid het voorstel teruggenomen om dit verder aan te scherpen. Hierover hebben wij gesprekken gevoerd met de fracties van Trots en D66.

Op basis van de input van deze fracties hebben wij extra aandacht besteed aan:

- de wijze van verstrekken van informatie over een referendumonderwerp;
- de verhoging van de drempel van geldigheid van een referendum;
- de financiële dekking;
- de wens dat de raad ook het laatste woord heeft bij het bepalen of een raadgevend referendum wordt gehouden.

We hebben een en ander verwerkt in dit voorstel en het besluit, waarmee wij tegemoet zijn gekomen aan de wensen van deze twee fracties. Daarnaast is een wijziging in ons eerdere voorstel aangebracht, waar het gaat om het invoeren van een referendumcommissie, door deze ad hoc in plaats van permanent in te stellen.

Tenslotte is aan de verordening een toelichting toegevoegd.

De fracties van D66 en Trots zijn onder meer op basis van de aangebrachte wijzingen mede-indieners van dit voorstel geworden.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met het vaststellen van de Referendumverordening wordt beoogd de kloof tussen burgers en bestuur kleiner te maken.

Kader

De bevoegdheid tot het vaststellen van een referendumverordening is gelegen in de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet. De grondslag voor het instellen van een referendumcommissie is gelegen in artikel 84 van de Gemeentewet. Op grond van deze artikelen kan de raad het uitvoeren van een raadplegend of raadgevend referendum, als voorgesteld, mogelijk maken.

Argumenten

Wij zijn van mening dat een referendum in bepaalde gevallen een nuttige aanvulling is op de vertegenwoordigende democratie. Bij grote en ingrijpende beslissingen is maatschappelijk draagvlak van groot

belang. In de tijd waarin burgerparticipatie tot speerpunt is verklaard, is een referendum een goed instrument om bij ingrijpende beslissingen met verstrekkende gevolgen de inwoners aan het woord te laten.

Dit geldt voor "referendabele" besluiten, waarbij burgers zich in hoge mate betrokken voelen en de politieke meerderheden gering of anderszins complex van aard zijn. Burgers krijgen dan door het aanvragen van een referendum de mogelijkheid aan te geven dat zij een rol willen spelen in het besluitvormingsproces.

Vervreemding tussen bestuur en burgers is een ernstig probleem en kan met een referendum kleiner worden gemaakt. Want de mogelijkheid tot een referendum biedt een aantal voordelen die bijdragen aan een betere relatie tussen burger en overheid.

- Burgers kunnen zich uitspreken over een wezenlijke kwestie voor de toekomst van de stad. Zij kunnen daarover met hun stadsbestuur in gesprek gaan en argumenten uitwisselen over voors en tegens. Dat brengt het vertrouwen in de politiek terug.
- De "voorstanders" kunnen bij de burgers trachten draagvlak te creëren voor de plannen.
- De "tegenstanders" biedt het de kans om de besluitvorming te beïnvloeden op basis van argumenten.
- Er zal bij omstreden beslissingen, ongeacht de uitslag van een referendum, een zware hypotheek op de politieke verhoudingen weg kunnen vallen. Want niemand kan dan meer zeggen dat niet naar de burgers geluisterd is.

Voor ons is niet in de laatste plaats de steeds grotere kloof tussen burger en gemeentebestuur een bron van zorg en daarom een reden om te pleiten voor de mogelijkheid van een referendum.

Voor wat de voorgestelde aanpassingen betreft, valt het volgende op te merken:

Het verhogen van de geldigheidsgrens van een referendum van 30% naar 33,3% is verwerkt in artikel 12 van de verordening. De wijze waarop informatie over een referendumonderwerp wordt verstrekt, is een taak die op grond van artikel 14 van de verordening thuishoort bij de referendumcommissie.

De referendumcommissie achten wij prima in staat een adequate informatievoorziening te waarborgen en bewaken.

Onder de financiële consequenties is nader aandacht gegeven aan de financiële dekking van referenda.

Het vastleggen van de beslissingsbevoegdheid van de raad tot het houden van een raadgevend referendum is vastgelegd door de toevoeging van punt a. aan artikel 2 de verordening. (De overige punten zijn vernummerd.)

Samenvattend geven wij hieronder onze belangrijkste overwegingen weer:

- de raad heeft burgerparticipatie als speerpunt verklaard;
- een referendum is een goede aanvulling op de democratie;
- een referendum kan duidelijkheid geven over het maatschappelijke draagvlak bij door de gemeentelijke overheid te nemen belangrijke beslissingen;
- een referendum biedt de inwoners de mogelijkheid zich uit te spreken over, en betrokken te voelen bij belangrijke politieke besluiten;
- de raad weet zich door middel van een referendum gesteund door de inwoners bij belangrijke beslissingen;
- het bovengenoemde draagt bij aan een betere relatie tussen burger en overheid.

Maatschappelijk draagvlak

Het maatschappelijk draagvlak voor het vaststellen van een referendumverordening laat zich uitstekend meten op het moment dat zich een concrete situatie voordoet met betrekking tot het houden van een referendum.

Financiële consequenties

De leden van de in te stellen referendumcommissie dienen per vergadering hiervoor een vergoeding te ontvangen, zoals dat ook bij overige commissies gebruikelijk is. Deze kosten kunnen binnen de beschikbare budgetten worden gevonden. Overigens heeft het vaststellen van een referendumverordening geen directe financiële consequenties. De referendumverordening maakt het 'slechts' mogelijk referenda te houden.

Aan het houden van een referendum zijn uiteraard wel kosten verbonden. Indicatief moet worden gedacht aan een bedrag van € 50.000,00 voor het houden van een op zichzelf staand referendum. Deze kostenraming is gebaseerd op de kosten van de reguliere verkiezingen. Indien een referendum wordt gekoppeld aan een reeds te houden verkiezing, zijn de kosten uiteraard aanmerkelijk lager. Wij stellen voor het college van burgemeester en wethouders op te dragen het structureel benodigde budget met prioriteit op te nemen in de Kadernota 2013-2016.

Communicatie

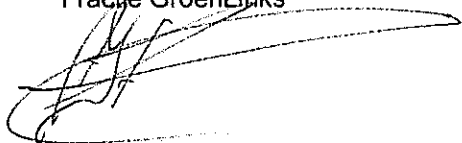
De burgers dienen (via de gebruikelijke media) uitgebreid te worden geïnformeerd over de mogelijkheden, maar zeker ook over de onmogelijkheden tot het houden van een referendum, waarbij nadrukkelijk moet worden gewezen op de termijnen van indienen.

Realisatie

Na behandeling van dit initiatiefvoorstel in de commissie Bestuur en Middelen van 12 maart 2012 kan besluitvorming plaatsvinden in de raadsvergadering van 19 maart 2012.

Den Helder, 23 februari 2012

C.J. Dol-Cremers
Fractie GroenLinks

C.M. Dekker
Fractie Trots

H.C. Baanstra
Fractie D66

